

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Powiatu w Kraśniku
z dnia

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2025 – 2027**

POWIAT KRAŚNICKI

Kraśnik 2025

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. ZADANIA POWIATU Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	4
1.1. ROLA PIECZY ZASTĘPCZEJ	6
1.2. ZADANIA ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ	6
1.3. ZADANIA KOORDYNATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	8
1.4. ZADANIA ASYSTENTA RODZINY	9
2. CHARAKTERYSTYKA RODZINNEJ I INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE KRAŚNICKIM	11
2.1. RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA	11
2.2. INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA	22
2.3. WSPARCIE USAMODZIELNIANYCH WYCHOWANKÓW PIECZY ZASTĘPCZEJ	30
3. CELE I ZADANIA PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ	37
4. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH W LATACH 2025 – 2027	48
5. MONITORING	51
6. SPIS TABEL	52
7. SPIS WYKRESÓW	54
8. SPIS RYSUNKÓW	55

Wstęp

Podstawą prawną opracowania „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w powiecie kraśnickim na lata 2025-2027 jest art. 180 pkt 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.). Zgodnie z zapisami wspomnianej ustawy, do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom i młodzieży z terenu powiatu pieczy zastępczej. Niniejszy program jest kontynuacją realizacji celów w zakresie rozwoju i wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej w powiecie kraśnickim. Zawiera charakterystykę stanu pieczy zastępczej w powiecie, określa kierunki działań w perspektywie 3-letniej oraz ustala nowe priorytety na rzecz rozwoju pieczy zastępczej. Zadania w ramach Programu realizowane będą we współpracy z jednostkami administracji samorządowej, jak również podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

1. Zadania powiatu z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a) grup wsparcia,
 - b) specjalistycznego poradnictwa;
- 8) wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;

10) wprowadzanie danych do rejestru, o którym mowa w art. 38d ust. 1, ich aktualizacja i usuwanie;

11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej albo centrum usług społecznych dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu;

12) finansowanie:

a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,

b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,

c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;

13) sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w terminie:

a) do dnia 31 stycznia danego roku – za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku,

b) do dnia 31 lipca danego roku – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;

14) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstawaniu zaległości dotyczącej odpłatności za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej.

1.1. Rola pieczy zastępczej

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Pieczka zastępcza zapewnia:

- 1) pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym;
- 2) przygotowanie dziecka do:
 - a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
 - b) pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
 - c) nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych;
- 3) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

1.2. Zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

- 4) zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;
- 5) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 6) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- 7) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- 8) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- 9) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, centrum usług społecznych, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- 10) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- 11) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- 12) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- 13) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
- 14) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy

zastępczej, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

15) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;

16) zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;

17) przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;

18) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

19) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wycieczki;

20) wprowadzanie danych do rejestru, o którym mowa w art. 38d ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ich aktualizacja i usuwanie.

1.3. Zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej

Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka zostają objęte na ich wniosek opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, który jest wyznaczany przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, po zasięgnięciu opinii, odpowiednio rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka.

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;

2) przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został

przydzielony asystent rodziny - we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku;

3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;

4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;

5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;

7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

1.4. Zadania asystenta rodziny

Praca z rodziną odbywa się na poziomie gminy. Szczegółowe zadania asystenta określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do których należy m. im.:

1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;

2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;

3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;

4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi;

5) wspieranie aktywności społecznej rodzin;

6) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;

7) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;

- 8) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 9) udzielanie wsparcia dziecku przez towarzyszenie mu podczas posiedzenia albo sprawy z jego udziałem, o których mowa w art. 76a § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 37, ze zm.);
- 10) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 11) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 12) realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2024 r. poz. 1829);
- 13) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 14) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1;
- 15) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 16) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 17) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 18) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną (Dz.U. z 2024r., poz. 1673).
- 19) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny, współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą

2. Charakterystyka rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie kraśnickim

2.1. Rodzinna piecza zastępcza

Pieczka zastępcza jest formą tymczasowej opieki nad dzieckiem w sytuacji, kiedy dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie. W rodzinach zastępczych umieszczone są dzieci, których rodzice zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej, gdy władza rodzicielska została im ograniczona lub zawieszona. Orzeczenie sądu jest dokumentem, na podstawie którego dziecko zostaje umieszczone w pieczy zastępczej po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych lub prowadzących rodzinny dom dziecka. Może w niej przebywać do 18 roku życia, a po osiągnięciu pełnoletności do 25 roku życia, jeśli: uczy się w szkole, na uczelni, u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego lub legitymuje się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Do zadań rodzinnej pieczy zastępczej należy:

- 1) umożliwienie dziecku utrzymywania osobistego kontaktu z rodziną naturalną, chyba że sąd postanowi inaczej;
- 2) zapewnienie dziecku pomocy w zakresie powrotu do rodziny biologicznej, a w przypadku, gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym;
- 3) traktowanie podopiecznego w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości;
- 4) pomocy w przezwyciężaniu trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki;
- 5) oceny sytuacji dziecka w konsultacji ze specjalistami (psychologiem, pedagogiem, asystentem rodziny, pracownikiem socjalnym, prawnikiem), z uwzględnieniem potrzeb dziecka;
- 6) dążenie do zaspokajania potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych dziecka;
- 7) pomoc w przygotowaniu dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia.

Rodziny zastępcze oraz rodzinny dom dziecka, na ich wniosek, mogą być wspierane przez rodziny pomocowe, na zasadach określonych w art. 73-75 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Pieczka zastępcza nad dzieckiem może zostać powierzona rodzinie pomocowej w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka (np. w związku z wypoczynkiem, o którym mowa w art. 69 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy

zastępczej, udziałem w szkoleniach, pobytem w szpitalu bądź innymi nieprzewidzianymi trudnościami lub zdarzeniami losowymi).

Analizując obecny stan prawny należy zauważyć, iż ustawodawca zakłada rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej w miejsce pieczy instytucjonalnej. Zgodnie z tym założeniem, wszystkie dzieci do 10 roku życia, które nie mogą pozostawać w rodzinach biologicznych mają zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W celu określenia sposobu realizacji powyższego założenia, niezbędne jest scharakteryzowanie funkcjonującej na terenie powiatu rodzinnej pieczy zastępczej.

Na terenie powiatu kraśnickiego w latach 2019-2023 odnotowano, iż głównymi przyczynami umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej były: uzależnienia rodziców biologicznych, w tym głównie od alkoholu oraz niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodziców. Kolejne przypadki dotyczyły: pólsieroctwa i sieroctwa, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, pobytu za granicą co najmniej jednego z rodziców, a także przemocy domowej.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinne formy pieczy zastępczej to :

- rodziny zastępcze spokrewnione - najbliżsi członkowie rodziny dziecka (dziadkowie, pradiadkowie lub rodzeństwo);
- rodziny zastępcze niezawodowe - dalsze osoby z rodziny dziecka (ciocia, wujek) lub też zupełnie obce osoby (niespokrewnione z dzieckiem);
- rodziny zastępcze zawodowe w tym pełniące funkcje pogotowia rodzinnego i specjalistyczne;
- rodzinne domy dziecka.

Liczba dzieci w latach 2019-2023 umieszczonych w poszczególnych formach pieczy zastępczej zamieszczona jest w poniższej tabeli:

Tabela 1. Liczba rodzin zastępczych w powiecie kraśnickim w latach 2019-2023 w podziale na typy rodzin zastępczych (stan na 31 grudnia każdego roku)

Lp.	Typ rodzin	rok 2019	rok 2020	rok 2021	rok 2022	rok 2023
1.	Spokrewnione	49	43	40	45	44
2.	Niezawodowe	19	16	17	18	21
3.	Zawodowa	10	11	11	10	8
3a.	*w tym: rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	*2	*2	*2	*1	*1
3b.	*w tym: rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna	*2	*2	*2	*2	*2
4.	Rodzinny dom dziecka	2	2	2	2	3
Razem		80	72	70	75	76

Źródło: dane własne koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej PCPR w Kraśniku

Liczba rodzin zastępczych, z wyłączeniem rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych była na stosunkowo niezmiennym poziomie.

Ze zgromadzonych danych wynika, że w powiecie kraśnickim dominują rodziny zastępcze spokrewnione, czyli stanowiące przez dziadków lub pełnoletnie rodzeństwo wychowanka. Drugą, co do liczebności rodzin, formą pieczy zastępczej stanowią rodziny niezawodowe. Wśród nich dużą grupą są osoby spokrewnione z dziećmi w dalszej linii (wujostwo). Najmniej liczną grupę stanowią rodziny zastępcze zawodowe oraz prowadzące rodzinny dom dziecka.

Tabela 2. Liczba dzieci w poszczególnych typach rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu kraśnickiego w latach 2019-2023 (stan na 31 grudnia każdego roku)

Lp.	Typ rodzin	rok 2019	rok 2020	rok 2021	rok 2022	rok 2023
1.	Spokrewnione	70	58	54	51	51
2.	Niezawodowe	24	24	22	24	29
3.	Zawodowa	35	34	32	34	26
3a.	*w tym: rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	*13	*5	*1	*1	*4
3b.	*w tym: rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna	*3	*3	*2	*3	*3
4.	Rodzinny dom dziecka	15	15	15	15	23
Razem		144	131	123	124	129

Źródło: dane własne koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej PCPR w Kraśniku

Przytoczone dane wskazują, że liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie powiatu kraśnickiego ma charakter zmienny. Biorąc pod uwagę fakt, że najliczniejszą grupę rodzin stanowią rodziny spokrewnione oczywistą konsekwencją tego stanu rzeczy jest duża liczba dzieci w tych rodzinach.

Niektóre dzieci z terenu powiatu kraśnickiego były umieszczane w rodzinach zastępczych funkcjonujących poza naszym powiatem. Takie przypadki miały miejsce między innymi wtedy, kiedy decyzją sądu dziecko zostało umieszczone u rodziców zastępczych zamieszkałych w innych rejonach kraju. Zakres tego procesu ilustruje Tabela 3.

Tabela 3. Liczba dzieci z powiatu kraśnickiego przebywających w poszczególnych typach rodzin zastępczych na terenie innych powiatów - lata sprawozdawcze 2019-2023 (stan na 31 grudnia każdego roku)

Lp.	Typ rodziny	rok 2019	rok 2020	rok 2021	rok 2022	rok 2023
1.	Spokrewnione	6	6	7	7	8
2.	Niezawodowe	4	6	8	7	9
3.	Zawodowa	0	0	0	0	0
3a.	w tym: rodzina zastępcza zawodowa pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	0	0	0
3b.	w tym: rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna	0	0	0	0	0
4.	Rodzinny dom dziecka	1	1	0	1	0
Ogółem liczba dzieci		11	13	15	15	17

Źródło: dane własne koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej PCPR w Kraśniku

Dane zamieszczone w Tabeli 3 wskazują na wzrost liczby dzieci z powiatu kraśnickiego przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów.

Pieczka zastępcza ma charakter czasowy. Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności, za wyjątkiem osoby, która osiągnęła pełnoletność w pieczy zastępczej i spełniła warunki ustawowe (nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia). Z uwagi na sytuacje życiowe zarówno dziecka jak i rodziny zastępczej i biologicznej wychowankowie opuszczają pieczę zastępczą przed osiągnięciem pełnoletności. Informację w tym zakresie przedstawia Tabela 4.

Tabela 4. Liczba wychowanków opuszczających rodziny zastępcze przed osiągnięciem pełnoletności.

Liczba wychowanków opuszczających rodziny zastępcze					
Lp.	Rok	Rodzina naturalna	Inna rodzina zastępcza	Rodzina adopcyjna	Placówka opiekuńczo-wychowawcza
1.	2019	12	0	2	2
2.	2020	17	3	2	5
3.	2021	5	3	1	4
4.	2022	6	0	1	6
5.	2023	5	11	3	2

Źródło: dane własne koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej PCPR w Kraśniku

Według danych z Tabeli 4 najlepszą sytuacją dla małoletnich wychowanków był powrót do rodziny naturalnej w latach 2019-2023. Liczba umieszczonych dzieci w rodzinach adopcyjnych utrzymują się na zbliżonym poziomie.

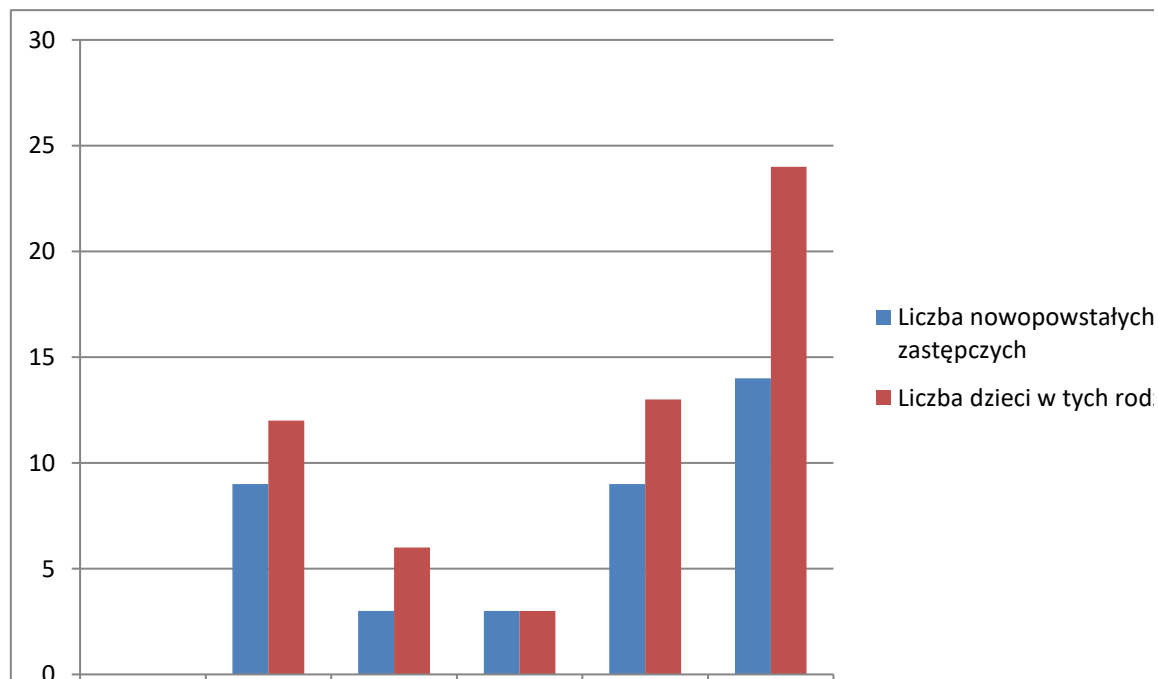
Proces ustanawiania rodzin zastępczych jest procesem dynamicznym. Liczbę nowopowstałych rodzin zastępczych przedstawia Tabela 5.

Tabela 5. Liczba nowopowstałych rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci

Lp.	Liczba nowopowstałych rodzin zastępczych i umieszczonych dzieci w latach 2019-2023		
1.	Rok	Liczba rodzin	Liczba dzieci
3.	2019	9	12
4.	2020	3	6
5.	2021	3	3
6.	2022	9	13
7.	2023	14	24
Razem		38	58

Źródło: dane własne koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej PCPR w Kraśniku

Wykres 1. Liczba nowopowstałych rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci (lata 2019-2023)

Z wykresu powyżej wynika, iż z roku na rok liczba nowopowstałych rodzin zastępczych wzrasta. Pomimo to, liczba rodzin zastępczych nie jest wystarczająca dlatego należy promować rodzicielstwo zastępcze wśród mieszkańców powiatu kraśnickiego, prowadzić ciągłą kampanii, której założeniem byłoby pozyskiwanie nowych kandydatów na rodziny zastępcze.

Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka funkcjonujące na terenie powiatu kraśnickiego obejmuje się, na ich wniosek, opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynatorzy to pracownicy zatrudnieni przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, czyli Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku. Są oni w bezpośrednim kontakcie z rodzinami zastępczymi.

Wiodącą rolę w prawidłowo funkcjonującym systemie rodzinnej pieczy zastępczej pełnią koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynatorzy do najczęstszych problemów występujących w pracy z rodzinami zastępczymi zaliczają:

- a) zaburzenia więzi;
- b) trudności w nauce;
- c) trudności w kontaktach rodziny zastępczej z rodziną biologiczną;
- d) trudności okresu dojrzewania wychowanków;
- e) zaburzenia FAS/FASD;

- f) brak wzajemnego zrozumienia wynikającego z różnicy pokoleniowej pomiędzy dzieckiem a opiekunem, przede wszystkim w rodzinach zastępczych spokrewnionych;
- g) niskie kompetencje wychowawcze opiekunów, przede wszystkim w rodzinach zastępczych spokrewnionych;
- h) zaburzenia zachowania i emocji u dzieci;
- i) kradzieże;
- j) uzależnienia od środków psychoaktywnych;
- k) uzależnienie od telefonów komórkowych, internetu, telewizji, itp.

W strukturze organizacyjnej PCPR w Kraśniku funkcjonuje Zespół do spraw pieczy zastępczej. W skład zespołu do spraw pieczy zastępczej wchodzi następujące stanowiska:

- a) stanowisko koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- b) stanowisko do spraw realizacji świadczeń,
- c) stanowisko do spraw pieczy instytucjonalnej,
- d) pracownik socjalny.

Rodziny zastępcze mogą korzystać ze specjalistycznego poradnictwa jak i wsparcia oferowanego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jakim jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku.

Istnieje szereg argumentów przemawiających za wspieraniem rodzinnej pieczy zastępczej kosztem instytucjonalnej. Opieka rodziców zastępczych daje większe szanse niż opieka wychowawcy na pojawienie się więzi między opiekunem, a dzieckiem. To między innymi indywidualna troska i miłość stanowią dla dziecka źródło poczucia własnej wartości. Owocuje to większą motywacją do podejmowania wyzwań związanych m.in. z nauką czy kontaktami społecznymi. Rodzice zastępczy dostarczają wzorców prawidłowo funkcjonujących dorosłych, które stanowią podstawę budowania zdrowych relacji z innymi ludźmi. Rodzinne formy pieczy zastępczej zapewniają dłuższe wsparcie dla usamodzielnionych, gdy młodzież formalnie opuszcza rodzinę zastępczą, a faktycznie może w dalszym ciągu liczyć na jej pomoc. Tak więc za deinstytucjonalizacją pieczy zastępczej przemawia wiele argumentów. Instytucjonalne formy opieki zastępczej częściej związane są z ograniczonym kontaktem z ludźmi spoza instytucji, nieuwzględnianiem osobistych preferencji podopiecznych, a większa liczba osób żyjąca w tym samym miejscu stwarza ryzyko przemocy i nadużyć.

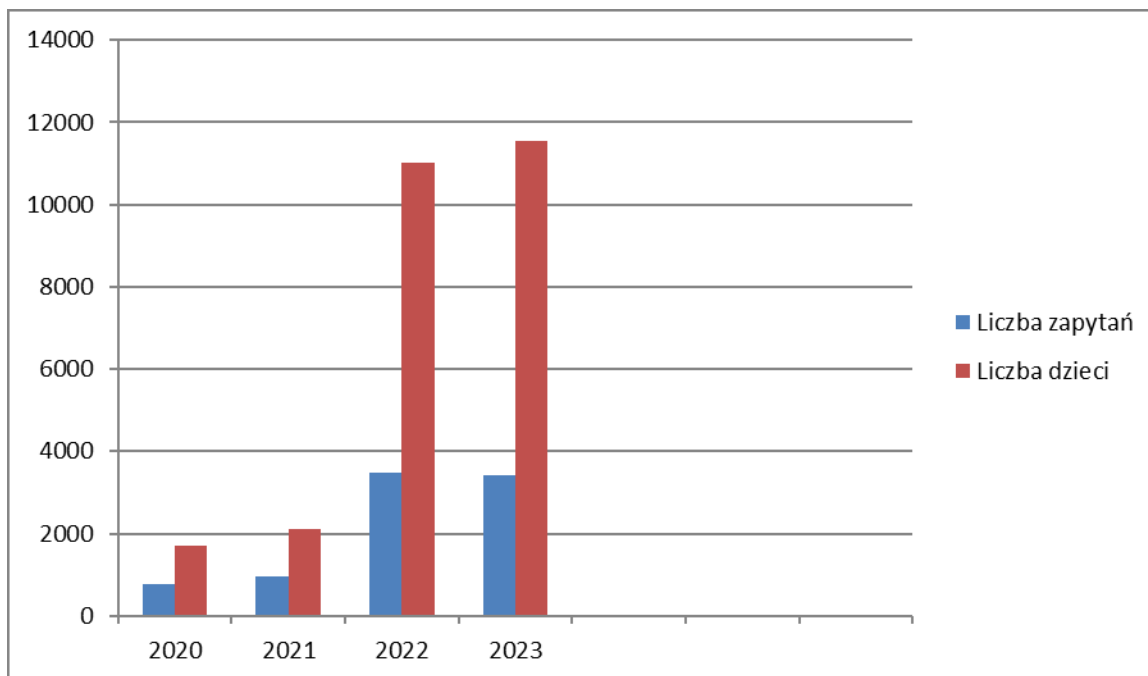
W ostatnim czasie zauważa się coraz większe potrzeby w zakresie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej w Polsce. W celu znalezienia zastępczego środowiska, w pierwszej kolejności organizator rodzinnej pieczy zastępczej kieruje zapytanie do rodzin zastępczych na własnym terenie. Następnie w sytuacji braku miejsc, poszukiwania zostają rozszerzone na ościennie powiaty, czy nawet dotyczą całej Polski.

Tabela 6. Zapytania o możliwość umieszczenia małoletnich w pieczy zastępczej na terenie powiatu kraśnickiego (lata 2020-2023)

Rok	2020	2021	2022	2023
Liczba zapytań	778	948	3486	3407
Liczba dzieci	1697	2124	11 544	11 022

Źródło: opracowanie własne PCPR Kraśnik

Wykres 2. Zapytania o możliwość umieszczenia małoletnich w pieczy zastępczej na terenie powiatu kraśnickiego (lata 2020-2023)

Źródło: opracowanie własne

Każdego dnia do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku wpływają zapytania z innych powiatów o możliwość umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej na terenie powiatu kraśnickiego. Powyższe dane wskazują na ogromne zapotrzebowanie na miejsca w pieczy zastępczej.

Obowiązek finansowania świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka na jego terenie lub na terenie innego powiatu wymagał zabezpieczenia w budżecie naszego powiatu odpowiedniej wysokości środków finansowych na ten cel. Rodzaje wydatków i ich wysokość poniesioną przez powiat w latach 2020 – 2023 ilustruje Tabela 7.

Tabela 7. Środki finansowe przeznaczone na pokrycie wydatków w obszarze rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2020- 2023

Lp.	Rodzaj wydatków	Wysokość środków w roku 2020 w zł	Wysokość środków w roku 2021 w zł	Wysokość środków w roku 2022 w zł	Wysokość środków w roku 2023 w zł
1.	Comiesięczne świadczenia dla rodzin zastępczych, dla dzieci pochodzących z naszego powiatu.	1.310.414,58	1.225.344,52	1.278.837,50	1.492.980,00
2.	Comiesięczne świadczenia dla rodzin zastępczych, dla dzieci pochodzących z innego powiatu.	216.150,96	165.218,20	202.458,68	215.326,34
3.	Świadczenia dla dzieci naszego powiatu umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innego powiatu	102.208,35	99.962,40	165.090,32	145.220,59
4.	Wynagrodzenie dla zawodowych	276.252,77	276.252,77	387.578,00	352.592,00

	rodzin zastępczych				
5.	Wynagrodzenie dla osób zatrudnionych do pomocy w rodzinach zawodowych	58.221,27	27.007,00	73.221,00	75.607,00
6.	Wynagrodzenie dla rodzinnych domów dziecka	94.921,20	80.556,20	100.553,00	103.104,00
7.	Wynagrodzenie dla osób zatrudnionych do pomocy w rodzinnych domach dziecka	66.706,45	71.978,00	88.062,00	89.339,00
8.	Dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	11.000,00	5.500,00	4.000,00	4.320,00
9.	Jednorazowe świadczenie związane z potrzebami przyjmowanego dziecka	14.003,80	28.690,00	13.000,00	8.500,00
10.	Świadczenie związane z wystąpieniem zdarzenia losowego lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	2.714,90	5.230,00	2.919,00	2.750,00
11.	Środki na utrzymanie lokalu mieszkalnego	51.116,79	38.658,44	35.075,00	49.310,00
12.	Świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem	10.000,00	17.500,00	2.000,00	26.907,00

	niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego				
--	---	--	--	--	--

Źródło: dane własne PCPR w Kraśniku

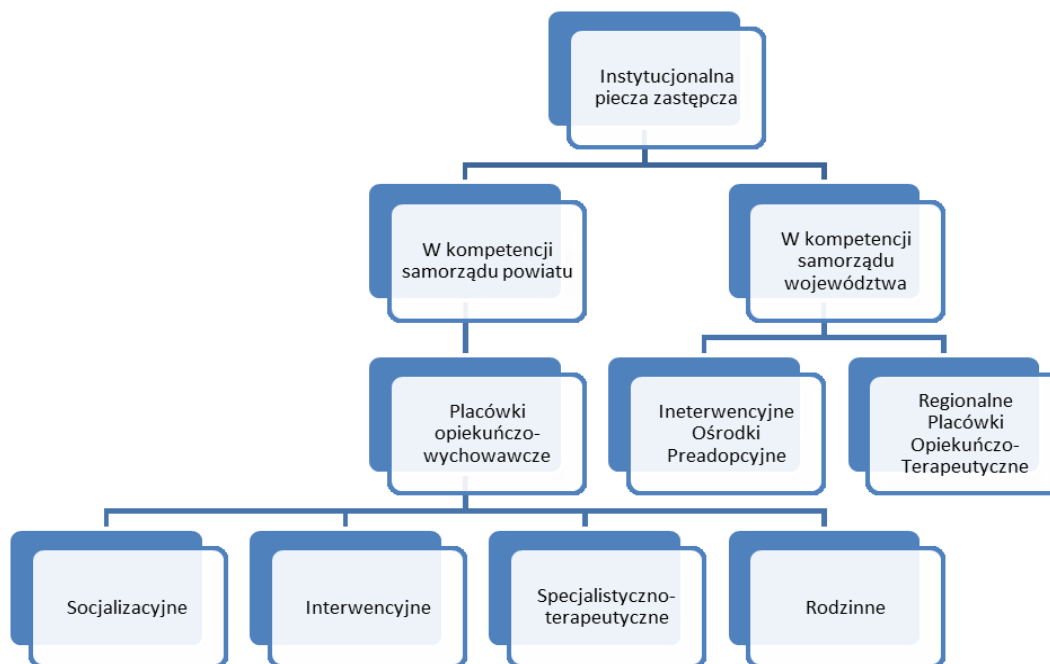
2.2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Kierowanie dziecka pozbawionego częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej do placówki opiekuńczo-wychowawczej na pobyt całodobowy powinno następować dopiero w sytuacji, kiedy zostały wyczerpane możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podaje następujące formy instytucjonalnej pieczy zastępczej:

- 1) placówki opiekuńczo–wychowawcze;
- 2) regionalne placówki opiekuńczo–terapeutyczne;
- 3) interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Rysunek 1. Model Instytucjonalnej pieczy zastępczej

Źródło: opracowanie własne

Placówkę opiekuńczo–wychowawczą prowadzi powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania. Placówka może być prowadzona na terenie innego powiatu na zasadzie porozumienia zawartego pomiędzy starostą powiatu, który prowadzi placówkę, a starostą powiatu na terenie którego usytuowana jest placówka opiekuńczo–wychowawcza.

Placówka opiekuńczo–wychowawcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne. Realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku. Umożliwia oraz podtrzymuje kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej. Podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny. Zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych. Ponadto obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi oraz zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

W placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego umieszcza się dzieci powyżej 10. roku życia, wymagające

szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. Umieszczenie dziecka poniżej 10. roku życia jest możliwe w przypadku, gdy w danej placówce opiekuńczo-wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa. W placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego w tym samym czasie może przebywać nie więcej niż 14 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej.

W przypadku gdy w placówce przebywa osoba pełnoletnia na podstawie art. 37 ust. 2, która została jednocześnie umieszczona w:

- a) domu pomocy społecznej;
- b) specjalistycznym ośrodku szkolno-wychowawczym;
- c) młodzieżowym ośrodku wychowawczym;
- d) młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę;
- e) specjalnym ośrodku wychowawczym;
- f) hospicjum stacjonarnym, oddziale medycyny paliatywnej;
- g) areszcie śledczym;
- h) schronisku dla nieletnich;
- i) zakładzie karnym;
- j) zakładzie poprawczym;

- dyrektor tej placówki może, pomimo przekroczonej dopuszczalnej liczby dzieci w placówce, za zezwoleniem wojewody, przyjąć kolejne dziecko.

W placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego można umieścić, w tym samym czasie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2. W przypadku konieczności umieszczenia w placówce typu rodzinnego rodzeństwa, dyrektor po uzyskaniu zezwolenia wojewody może w tym samym czasie umieścić nie więcej niż dziesięcioro dzieci.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza współpracuje, w zakresie wykonywanych zadań z sądem, powiatowym centrum pomocy rodzinie, rodziną, asystentem rodziny, organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz innymi osobami i instytucjami, które podejmują się wspierania działań wychowawczych, w szczególności w zakresie przygotowania dziecka do samodzielnego

życia, jeżeli osoby te uzyskają akceptację dyrektora placówki opiekuńczo–wychowawczej oraz pozytywną opinię organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Zadaniem placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego jest doraźna opieka nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest zobowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki. Do placówki typu interwencyjnego przyjmuje się dziecko na podstawie orzeczenia sądu, w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną oraz na wniosek rodziców dziecka lub osoby trzeciej lub umieszcza się dziecko w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

W regionalnej placówce opiekuńczo–terapeutycznej są umieszczane dzieci wymagające szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo–wychowawczej. W regionalnej placówce opiekuńczo–terapeutycznej można umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 30 dzieci. Wojewoda uwzględniając specyfikację i zadania regionalnej placówki opiekuńczo–terapeutycznej, może zezwolić na umieszczenie większej liczby dzieci jednak nie więcej niż 45.

Na terenie powiatu kraśnickiego w latach 2019-2023 funkcjonowało szesnaście, następujących placówek opiekuńczo-wychowawczych:

- 1) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1 w Kraśniku - placówka typu socjalizacyjnego, obejmująca opieką dzieci w wieku od 10-18 lat, a w przypadku kontynuowania nauki do 25. roku życia. Posiada 14 miejsc statutowych.
- 2) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 2 w Kraśniku - placówka typu socjalizacyjnego, obejmująca opieką dzieci w wieku od 10-18 lat, a w przypadku kontynuowania nauki do 25. roku życia. Posiada 14 miejsc statutowych.

Tabela 8. Liczba wychowanków Placówek Opiekuńczo –Wychowawczych Nr 1 i Nr 2 w latach 2019-2023 (stan na 31 grudnia każdego roku)

dzieci w wieku	rok 2019			rok 2020			rok 2021			rok 2022			rok 2023		
	Dziewczęta	Chłopcy	Ogółem	Dziewczęta	Chłopcy	Ogółem	Dziewczęta	Chłopcy	Ogółem	Dziewczęta	Chłopcy	Ogółem	Dziewczęta	Chłopcy	Ogółem
0-3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4-18	14	15	29	16	11	27	17	11	28	21	10	31	13	15	28
pow. 18 lat	1	1	2	2	1	3	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Razem	15	16	31	18	12	30	18	11	29	21	10	31	13	15	28

Zródło: dane Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze Nr 1 i Nr 2 w Kraśniku

Powyższe dane wskazują, że liczba dzieci przebywających w placówkach w latach 2019-2023 miała niewielką tendencję spadkową. Główną przyczyną powstałego stanu była reorganizacja Domu Dziecka w Kraśniku i zmniejszenie liczby miejsc łącznie do 28 dla POW Nr 1 i Nr 2 w Kraśniku. Natomiast widoczne jest stałe zapotrzebowanie ze strony środowiska na zapewnienie opieki i wychowania dzieciom powyżej 10. roku życia w placówkach opiekuńczo – wychowawcze typu socjalizacyjnego.

- 3) Rodzinny Dom Dziecka w Kraśniku – placówka typu rodzinnego, zapewniająca opiekę zbliżoną do naturalnego środowiska rodzinnego. Realizuje zadania opieki całkowitej dzieci i młodzieży w warunkach naturalnego środowiska rodzinnego. Liczba miejsc statutowych wynosi 8.

Tabela 9. Liczba wychowanków Rodzinnego Domu Dziecka w Kraśniku w latach 2019-2023 (stan na 31 grudnia każdego roku)

dzieci w wieku	rok 2019			rok 2020			rok 2021			rok 2022			rok 2023		
	Dziewczęta	Chłopcy	Ogółem	Dziewczęta	Chłopcy	Ogółem	Dziewczęta	Chłopcy	Ogółem	Dziewczęta	Chłopcy	Ogółem	Dziewczęta	Chłopcy	Ogółem
0-3	0	1	1	0	4	4	0	2	2	1	0	1	1	0	1
4-18	4	1	5	2	1	3	2	2	4	2	5	7	2	4	6
pow.18 lat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	4	2	6	2	5	7	2	4	6	3	5	8	3	4	7

Źródło: dane Rodzinnego Domu Dziecka w Kraśniku

Powyższe dane wskazują, że liczba dzieci w latach 2019 - 2023 utrzymywała się na zbliżonym poziomie.

- 4) Program SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik prowadzi dwanaście placówek opiekuńczo –wychowawczych typu rodzinnego pod nazwą „Rodzina SOS”. Łączna liczba miejsc statutowych w placówkach rodzinnych wynosi 65. Placówki typu rodzinnego obejmują opieką dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się, umożliwiają wspólne wychowanie rodzeństw. Placówki są współfinansowane przez Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce.

Tabela 10. Liczba wychowanków 12 placówek opiekuńczo –wychowawczych „Rodzina SOS w latach 2019-2023 (stan na31 grudnia każdego roku)

w wieku	rok 2019			rok 2020			rok 2021			rok 2022			rok 2023		
	Dziewczęta	Chłopcy	Ogółem	Dziewczęta	Chłopcy	Ogółem	Dziewczęta	Chłopcy	Ogółem	Dziewczęta	Chłopcy	Ogółem	Dziewczęta	Chłopcy	Ogółem
0-3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4-18	26	30	56	25	26	51	24	26	50	26	24	50	22	25	47
pow. 18 lat	1	4	5	2	3	5	2	2	4	0	1	1	0	3	3
Razem	27	34	61	27	29	56	26	28	54	26	25	51	22	28	50

Źródło: dane Program SOS Wioski Dziecięce Kraśnik

Powyższe dane wskazują, że liczba wychowanków przebywających w placówkach opiekuńczo –wychowawczych „Rodzina SOS” w Kraśniku w latach 2019- 2023 z roku nieznacznie spadła, związane jest to z wygaszeniem 2 placówek w latach 2019-2021.

- 5) Program SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik od 2022 roku prowadzi placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu interwencyjnego, która posiada 8 miejsc statutowych. Obejmuje opieką dzieci w wieku od 10 roku życia. W placówce przebywają dzieci, które wymagają zapewnienia opieki i wychowania dziecka w czasie trwania sytuacji kryzysowej. Placówka jest współfinansowana przez Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce.

Tabela 11. Liczba wychowanków Placówki Opiekuńczo –Wychowawczej typu interwencyjnego w latach 2022-2023 (stan na 31 grudnia każdego roku)

w wieku	rok 2022			rok 2023		
	Dziewczęta	Chłopcy	Ogółem	Dziewczęta	Chłopcy	Ogółem
0-3	0	0	0	0	0	0
4-18	4	3	7	2	5	7
pow. 18 lat	0	0	0	0	0	0
razem	4	3	7	2	5	7

Zródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku

W poniższej tabeli zamieszczono dane obrazujące liczbę dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w Kraśniku w podziale na dzieci z terenu powiatu kraśnickiego i z innych powiatów.

Tabela 12. Liczba wychowanków przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w Kraśniku z terenu powiatu kraśnickiego i innych powiatów w latach 2019-2023 (stan na 31 grudnia każdego roku)

Nazwa placówki	Dzieci z powiatu kraśnickiego					Dzieci z innych powiatów				
	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Nr 1 i Nr 2 w Kraśniku	23	23	23	26	25	8	7	5	5	3
Rodzinny Dom Dziecka w Kraśniku	4	4	3	3	6	2	3	3	5	1
Program SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik (12 placówek opiekuńczo –wychowawczych „Rodzina SOS” w Kraśniku)	19	18	18	16	16	42	38	36	35	34
Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza typu interwencyjnego w Kraśniku	0	0	0	0	0	0	0	0	7	7

Razem	46	45	44	45	47	52	48	44	52	45
--------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku

Jak wskazują dane zawarte w tabeli liczba wychowanków przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych z innych powiatów utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Najczęstszą przyczyną postanowień sądu o umieszczeniu dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej były zaniedbania rodziców w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz uzależnienie od alkoholu. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące dzieci kierowanych do instytucjonalnej pieczy zastępczej:

Tabela 13. Liczba dzieci, które zostały skierowane do placówek opiekuńczo-wychowawczych w latach 2019-2023

Rok	Placówka Opiekuńczo-Wychowawca za Nr 1 i Nr 2 w Kraśniku	Rodzinny Dom Dziecka w Kraśniku	Program SOS Wioski Dziecięce Kraśnik	Placówka Opiekuńczo-Wychowawca za typu interwencyjnego w Kraśniku	Placówki poza powiatem	Razem
2019	9	3	3	 	1	16
2020	14	0	1	 	0	15
2021	11	1	8	 	1	21
2022	5	3	8	18	0	34
2023	7	0	7	11	0	25

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku

2.3. Wsparcie usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej

Osoba opuszczająca, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo - terapeutyczną zostaje objęta przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku pomocą na

kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie oraz udziela się jej pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz uzyskaniu zatrudnienia, jak również zapewnia się usamodzielnianym wychowankom pomoc prawną i psychologiczną. Zasady realizacji pomocy dla osób usamodzielnianych określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Natomiast dla wychowanków, którzy opuścili pieczę zastępczą po 1 stycznia 2012r. jest to ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024r., poz. 1283 ze zm.) oraz rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie.

Każda osoba ubiegająca się o pomoc jest zobowiązana do sporządzenia co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem pełnoletności indywidualnego programu usamodzielnienia. Program ten określa zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia oraz sposób uzyskania wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w podjęciu zatrudnienia przez osobę usamodzielnianą. Opracowanie takiego programu wymaga intensywnej pracy z wychowankiem i jego opiekunem usamodzielnienia.

W latach 2019-2023 decyzję o rozpoczęciu procesu usamodzielnienia podjęło wielu wychowanków pieczy zastępczej. Ich liczbę ilustruje Tabela 14.

Tabela 14. Liczba usamodzielnianych wychowanków z pieczy zastępczej w latach 2019-2023

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba usamodzielnianych wychowanków z pieczy zastępczej	26	21	25	22	26

Źródło: dane PCPR w Kraśniku

Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powiat kraśnicki w latach 2019 – 2023 usamodzielniającym się pełnoletnim wychowankom z rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej wypłacał następujące rodzaje świadczeń:

1. na usamodzielnienie - w wysokości od 2.500,00 zł do 9991,00 zł,
2. na kontynuowanie nauki - w wysokości 759,00 zł miesięcznie,
3. na zagospodarowanie - w wysokości nie mniejszej niż 2272,00 zł i może być przyznana w formie rzeczowej lecz musi być wypłacona jednorazowo. W przypadku osoby

legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż 4542,00 zł.

Pomoc na usamodzielnienie przyznaje dyrektor powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego ze względu na miejsce pobytu wychowanka przed umieszczeniem po raz pierwszy w pieczy zastępczej. Wysokość uzależniona była od rodzaju pieczy zastępczej, w której wychowanek przebywał i czasu jaki tam spędził. Pomoc może być wypłacona, w zależności od ustaleń indywidualnego programu usamodzielnienia, jednorazowo lub w ratach, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia. W przypadku gdy osoba otrzymuje pomoc na kontynuowanie nauki, pomoc na usamodzielnienie jest wypłacana po zakończeniu pobierania pomocy na kontynuowanie nauki. W uzasadnionych przypadkach pomoc na usamodzielnienie może zostać wypłacona w trakcie pobierania pomocy na kontynuowanie nauki.

Pomoc na kontynuowanie nauki przyznaje się osobie usamodzielnianej, jeżeli kontynuuje naukę w szkole, w zakładzie kształcenia nauczycieli, w uczelni, na kursach lub u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego. Przysługuje od miesiąca złożenia wniosku jednak nie dłużej niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25 roku życia. Wypłacana jest miesięcznie przez czas trwania roku szkolnego lub akademickiego. Pomoc przyznawana jest bez względu na sytuację dochodową osoby usamodzielnianej. Sytuacja finansowa wychowanka jest analizowana przy przyznawaniu pomocy na usamodzielnienie i na zagospodarowanie. Ustalając dochód uwzględnia się sumę dochodów osoby usamodzielnianej, jej małżonka oraz dzieci pozostających na jej utrzymaniu, podzieloną przez liczbę tych osób.

W przypadku szczególnej sytuacji mieszkaniowej, dochodowej, majątkowej lub osobistej wychowanka pomoc może być przyznana nawet przy wyższym dochodzie.

W ciągu ostatnich lat wychowankowie pieczy zastępczej korzystali głównie z pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki i zagospodarowanie. Dane liczbowe zostały zawarte w poniższych tabelach.

Tabela 15. Liczba świadczeń przyznanych usamodzielnianym wychowankom z rodzin zastępczych, wg rodzaju udzielonej pomocy w latach 2019 – 2023

Lp.	Rodzaj pomocy	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	15	12	16	17	20
2.	Pomoc pieniężna na zagospodarowanie	8	6	2	2	6
3.	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	7	10	4	4	7
Ogółem		30	28	22	23	33

Źródło: dane PCPR w Kraśniku

Wychowankowie chętniej pozostają w dotychczasowych rodzinach zastępczych lub placówkach. Jest to spowodowane zmianą przepisów, a także wyższymi świadczeniami dla rodzin zastępczych niż dla usamodzielnianych wychowanków.

Poniższa Tabela 16 przedstawia wiek wychowanków, którzy nadal pozostają w pieczy zastępczej pomimo osiągnięcia wieku umożliwiającego jej opuszczenie.

W latach kolejnych grupa wychowanków rozpocznie proces usamodzielnienia. Zgodnie z danymi zawartymi w Tabeli 16 będzie to grupa licząca 71 osób.

Tabela 16. Liczba osób przebywających w pieczy zastępczej na terenie powiatu, które osiągną pełnoletność w latach 2025-2027

Kolejne lata	Pieczna instytucjonalna	Pieczna Rodzinna
rok 2025	22	12
rok 2026	7	6
rok 2027	18	6
Ogółem	47	24

Źródło: dane PCPR w Kraśniku

Kolejną grupą wychowanków, którą powiat kraśnicki wspiera w wysiłkach na rzecz usamodzielnienia są wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych. Liczby usamodzielnianych wychowanków zamieszczone zostały w Tabeli 17.

Tabela 17. Liczba usamodzielnianych wychowanków z instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2019-2023

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba usamodzielnianych wychowanków z instytucjonalnej pieczy zastępczej	16	13	23	7	13

Źródło: dane PCPR w Kraśniku

Kolejna Tabela 18 przedstawia rodzaj wypłaconych świadczeń dla usamodzielnianych wychowanków z placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Tabela 18. Liczba świadczeń udzielonych usamodzielnianym wychowankom z instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2019-2023 wg rodzaju udzielonej pomocy

Rodzaj pomocy	2019	2020	2021	2022	2023
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	15	12	10	7	8
Pomoc pieniężna na zagospodarowanie	8	4	7	2	7
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	7	6	7	4	10
Ogółem	30	22	24	13	25

Źródło: dane PCPR w Kraśniku

Dane tabelaryczne ukazują, jak kształtuje się liczba udzielonych świadczeń usamodzielnianym wychowankom z placówek opiekuńczo - wychowawczych na przestrzeni lat 2019 – 2023..

Powiat kraśnicki realizując zadania wynikające z art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej umożliwia pełnoletnim wychowankom młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii korzystanie z pomocy finansowej w postaci pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i pomocy na zagospodarowanie. Kolejna Tabela 19 przedstawia rodzaj i liczbę wypłaconych świadczeń usamodzielnianym wychowankom z młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii.

Tabela 19. Rodzaj i liczba wypłaconych świadczeń usamodzielnianym wychowankom opuszczających młodzieżowe ośrodki wychowawcze i młodzieżowe ośrodki socjoterapii – lata sprawozdawcze 2019 – 2023

Lp.	Rodzaj pomocy	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	1	1	1	0	0
2.	Pomoc pieniężna na zagospodarowanie	0	1	1	0	0
3.	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	0	1	1	0	0
OGÓŁEM		1	3	3	0	0

Źródło: dane PCPR w Kraśniku

Na podstawie powyższych danych można wnioskować, że w porównaniu do lat wcześniejszych następuje spadek przyznanych świadczeń dla usamodzielnianych wychowanków z młodzieżowych ośrodków wychowawczych i socjoterapii.

Istotną informacją dotyczącą procesu usamodzielnienia jest prognoza co do liczby wychowanków, którzy osiągną, w latach obowiązywania programu, 25 rok życia. Dane zamieszczone w Tabeli 20 wskazują, że w najbliższych trzech latach więcej osób z rodzin zastępczych zakończy proces usamodzielnienia, gdyż zgodnie z obowiązującymi przepisami po 25 roku życia nie mogą oni korzystać z pomocy na kontynuowanie nauki.

W takiej sytuacji najczęściej ubiegają się oni o świadczenie pieniężne na usamodzielnienie i dokonują oceny indywidualnego programu usamodzielnienia.

Tabela 20. Liczba osób usamodzielnianych, które osiągną 25 rok życia i zakończą proces usamodzielnienia w latach 2025-2027 (według stanu na dzień 31.12.2024)

Lata	Pieczna instytucjonalna	Pieczna rodzinna
2025	2	5
2026	0	6
2027	4	7
OGÓŁEM	6	18

Źródło: dane PCPR w Kraśniku

Szczególnym momentem w życiu dzieci przebywających w pieczy zastępczej jest moment usamodzielnienia czyli opuszczenie placówki lub rodziny zastępczej. Zdarzają się przypadki, że wychowankowie nie mają nikogo, kto mógłby poprowadzić ich w tych chwilach. Są bez środków do życia, wykształcenia oraz nie mają gdzie zamieszkać. Nie radzą sobie z zaistniałą sytuacją. Mimo osiągnięcia wieku pełnoletności często nie są przygotowani do tego momentu. Należy dążyć do zapewnienia usamodzielnianym wychowankom lepszego startu w dorosłość. Wychowankowie mają zapewnioną pomoc na kontynuowanie nauki, zagospodarowanie oraz pomoc na usamodzielnienie. Mimo to należy podjąć nowe zadania. W procesie usamodzielnienia bardzo ważną osobą jest opiekun usamodzielnienia, który wspiera wychowanka w starcie w dorosłość. Jego zadaniem jest zapoznanie się z dokumentacją i drogą życiową osoby usamodzielniającej się, wspólne opracowanie indywidualnego programu usamodzielnienia, ocena indywidualnego programu usamodzielnienia oraz jego modyfikowanie.

Ważna jest współpraca z rodziną osoby usamodzielniającej się oraz ze środowiskiem lokalnym, zwłaszcza ze szkołą i gminą. Obecnie doświadczamy braku rozwiniętego poradnictwa prawnego, psychologicznego czy preorientacji zawodowej dla tej grupy młodzieży.

Na terenie powiatu borykamy się z bezrobociem oraz nierozwiniętą bazą mieszkań komunalnych. Mieszkania socjalne są przewidziane tylko dla osób zameldowanych na terenie Miasta Kraśnik. Dlatego bardzo ważnym jest to, aby utrzymać współpracę ze Stowarzyszeniem Wiosek Dziecięcych w Polsce Program SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik, które na zlecenie powiatu od grudnia 2019 roku prowadzą mieszkania treningowe przy ul. Piaskowej 30/6 w Kraśniku, gdzie dostępne jest pięć miejsc, które rotacyjnie są wykorzystywane przez cały okres

współpracy. Utworzenie tych mieszkań pomaga osobom usamodzielnionym na start w tak trudnym dla nich czasie jakim jest usamodzielnienie. Wychowankowie w sposób praktyczny przygotowują się do radzenia sobie z różnymi zadaniami. Wychowankowie zawierają kontrakt podczas rekrutacji do mieszkania treningowego, gdzie zawarte są warunki, których należy przestrzegać by móc korzystać z tej pomocy. Osoby użytkujące mieszkania są wspierane przez pracownika socjalnego z Programu SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik, zawsze mogą skorzystać z jego pomocy czy rady. Ta forma pomocy cieszy się dużym zainteresowaniem. Jest również ogromnym wsparciem w życiu młodego człowieka. Zapewnia doświadczenie w regulowaniu różnych należności, planowaniu wydatków czy umiejętności utrzymania mieszkania w czystości. W mieszkaniu można maksymalnie przebywać trzy lata. Jest to czas, aby ukończyć naukę i/lub znaleźć pracę oraz wynająć własne mieszkanie.

W celu pomocy i doinformowania o rodzajach pomocy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku zamierza w 2025 roku wydać ulotkę dzięki, której wychowankowie w przystępnej formie otrzymają niezbędną wiedzę, która pomoże im na pozyskanie środków dla osób usamodzielnianych. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku w latach 2025 – 2027 będzie realizować projekt w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021 – 2027 „Stawiamy na rodzinę! – wsparcie pieczy zastępczej w powiecie kraśnickim”.

Wyżej wymienione działania mają na celu pomoc w integracji ze środowiskiem osób opuszczających rodzinną pieczę zastępczą.

Cele i zadania programu rozwoju pieczy zastępczej

Głównym celem „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2025-2027” jest wspieranie rozwoju pieczy zastępczej w powiecie kraśnickim ze szczególnym uwzględnieniem pieczy rodzinnej oraz tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej, a także ograniczanie liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Cel 1. Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu kraśnickiego poprzez zapewnienie warunków sprzyjających tworzeniu oraz funkcjonowaniu rodzinnych form pieczy zastępczej oraz rodzin pomocowych.

Cel szczegółowy	Opis zadania	Podmioty odpowiadające za realizację	Termin realizacji	Wskaźnik monitorujący	Źródła finansowania
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.1. Promocja rodzinnych form pieczy zastępczej, zapewnienie warunków sprzyjających tworzeniu nowych rodzin zastępczych.	Prowadzenie akcji promocyjno-informacyjnych na terenie powiatu kraśnickiego poprzez nawiązanie współpracy z lokalnymi mediami, promowanie rodzicielstwa zastępczego na okolicznościowych imprezach masowych o zasięgu powiatowym oraz promocja przez stronę internetową, organizowanie festynów, współpraca ze Stowarzyszeniem rodzin zastępczych „Pełna Chata”, kolportaż ulotek, indywidualne spotkania i rozmowy z osobami zainteresowanymi przedmiotową problematyką	PCPR, OPS, Stowarzyszenie rodzin zastępczych „Pełna Chata”, lokalne media	2025-2027	Liczba pozyskanych kandydatów, liczba nowopowstałych rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych, specjalistycznych, liczba przeprowadzonych kampanii promocyjno-informacyjnych	Środki własne powiatu kraśnickiego, środki budżetu państwa, środki z innych źródeł, lokalni przedsiębiorcy, indywidualni sponsorzy

<p>1.2. Szkolenia specjalistyczne dla rodziców zastępczych</p>	<p>Podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców zastępczych, wspieranie w pełnieniu ról rodzicielskich i wychowawczych, dostarczenie wiedzy i umiejętności w zakresie opieki i wychowania dzieci, rozwiązywanie problemów rodzinnych, udzielanie pomocy rodzinom w zakresie budowania prawidłowych więzi emocjonalnych, udzielanie pomocy psychologicznej, pedagogicznej, reedukacyjnej i logopedycznej, prawnej rodzinom zastępczym, grupy wsparcia</p>	<p>PCPR, PZPPP, ROPS, Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce Program SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik, podmioty zewnętrzne</p>	<p>2025-2027</p>	<p>Liczba przeprowadzonych szkoleń dla rodziców zastępczych, liczba udzielonych rodzinom zastępczym porad przez koordynatorów oraz porad specjalistycznych</p>	<p>Środki własne powiatu kraśnickiego, środki budżetu państwa, środki z innych źródeł,</p>
<p>1.3. Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy</p>	<p>Organizowanie szkoleń i konferencji w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.</p>	<p>PCPR, Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce Program SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik, podmioty zewnętrzne</p>	<p>2025-2027</p>	<p>Liczba szkoleń i konferencji</p>	<p>Środki własne powiatu, środki budżetu państwa, środki z innych źródeł,</p>

dziecku i rodzinie					
1.4. Szkolenie kandydatów na rodziców zastępczych	Przygotowanie dokumentacji kandydatów, opinii psychologicznej o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodzica zastępczego, sporządzanie wstępnej akceptacji, wydanie skierowania na szkolenie,	PCPR, Ośrodek Adopcyjny, firmy szkoleniowe zewnętrzne	2025-2027	Liczba osób zakwalifikowanych i przeszkolonych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,	Środki budżetu państwa, środki własne powiatu
1.5. Wsparcie finansowe istniejących form pieczy zastępczej	Zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, zatrudnienie rodzin pomocowych, zatrudnienie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich zgodnie.	PCPR Kraśnik Powiat Kraśnicki	2025-2027	Liczba zatrudnianych osób	Środki własne powiatu, środki budżetu państwa, środki z innych źródeł
1.6. Współpraca organizatora rodzinnej pieczy zastępczej z innymi	Inicjowanie w środowisku lokalnym spotkań mających na celu wsparcie dziecka i rodziny.	PCPR, OPS, placówki oświatowe, Urzędy Miast i Gmin, placówki opiekuńczo – wychowawcze, Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w	2025-2027	Liczba odbytych spotkań	Środki budżetu powiatu

instytucjami realizującymi zadania publiczne		Polsce Program SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik, Ośrodek Adopcyjny, policja, PUP, placówki służby zdrowia, Sąd kuratorzy, media			
1.7. Program Umocnienia Rodziny „SOS Rodzinie”	Wsparcie psychologa i asystenta rodziny, poradnictwo prawne, konsultacje ze specjalistami, szkolenia dla rodziców, organizacja pikników, wyjazdów integracyjnych, działania świetlicowe dla dzieci i młodzieży.	Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce Program SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik; PCPR	2025-2027	Liczba odbytych szkoleń, porad, korzystających dzieci ze świetlicy	Środki Stowarzyszenia SOS Wioski Dziecięce w Polsce; środki budżetu powiatu
1.8. Współpraca organizatora rodzinnej pieczy zastępczej z Centrum Specjalistycznym SOS Kraśnik	Organizowanie i prowadzenie szkoleń dla rodzin zastępczych; poradnictwo specjalistyczne.	Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce Program SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik; PCPR	2025-2027	Liczba odbytych szkoleń oraz porad	Środki Stowarzyszenia SOS Wioski Dziecięce w Polsce; środki budżetu powiatu

Cel 2.: Ograniczenie okresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Cel szczegółowy	Opis zadania	Podmioty odpowiadające za realizację	Termin realizacji	Wskaźnik monitorujący	Źródła finansowania
1.	2.	3.	4.	5.	6.
<p>1. Ograniczenie okresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej</p>	<p>Pomoc w uregulowaniu sytuacji prawnej dziecka poprzez współpracę z kuratorami, asystentami rodzinnymi, pracownikami ośrodków pomocy społecznej, Zgłaszanie dziecka z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodka adopcyjnego.</p>	<p>PCPR we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej, ośrodkiem adopcyjnym, sądem, kuratorami sądowymi PCPR, podmioty organizujące pracę z rodziną, rodziną zastępczą</p>	<p>2025 - 2027</p>	<p>Liczba wniosków do sądu o uregulowanie sytuacji prawnej dziecka Liczba zgłoszonych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodka adopcyjnego</p>	<p>Środki własne powiatu, środki budżetu państwa, środki z innych źródeł</p>

Cel 3: Ograniczenie liczby dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej

Cel szczegółowy	Opis zadania	Podmioty odpowiadające za realizację	Termin realizacji	Wskaźnik monitorujący	Źródła finansowania
1.	2.	3.	4.	5.	6.
3.1. Zmniejszenie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Umieszczanie dzieci poniżej 10 roku życia w rodzinach zastępczych bądź w placówkach typu rodzinnego	PCPR Kraśnik	2025-2027	Liczba osób	Środki własne
	Poszukiwanie wolnych miejsc w rodzinach zastępczych lub w placówkach typu rodzinnego	PCPR Kraśnik	2025-2027	Liczba osób	-
3.2. Podejmowanie działań zmierzających do skrócenia okresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej	Regulowanie sytuacji prawnej dziecka w ramach współpracy z kuratorami, sędziami, ośrodkami pomocy społecznej.	POW Nr 1 i POW Nr 2 w Kraśniku; Program SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik;	2025-2027	Liczba osób	-
	Zgłaszanie dziecka z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodków adopcyjnych.	Rodzinny Dom Dziecka w Kraśniku	2025-2027	Liczba osób	-
3.2. Wypracowywanie efektywnych form pracy z	Aktywizowanie rodziców do podejmowania działań w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej.	Program SOS Wiosek Dziecięcych	2025-2027	Liczba osób	Środki własne, Środki pozyskane z innych źródeł

wychowankiem placówki, rodziną i środowiskiem lokalnym w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej	Działania integracyjne na rzecz dziecka i rodziny: Bieg po uśmiech, Dzień Dziecka.	Kraśnik POW Nr 1 i POW Nr 2 w Kraśniku Rodzinny Dom Dziecka w Kraśniku OPS z terenu powiatu -asystent rodziny			Środki własne, Środki pozyskane z innych źródeł Środki finansowe budżetu placówek
	Pomoc w usamodzielnianiu się wychowankom opuszczającym instytucjonalną pieczę zastępczą.	POW Nr 1 i POW Nr 2 w Kraśniku; Program SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik; Rodzinny Dom Dziecka w Kraśniku	2025-2027	Liczba usamodzielniających się wychowanków:	-
3.4. Doskonalenie standardów usług zgodnie z obowiązującymi przepisami	Udzielanie specjalistycznego wsparcia dzieciom i młodzieży umieszczonym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	Program SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik POW Nr 1 i POW Nr 2 w Kraśniku Rodzinny Dom Dziecka w Kraśniku	2025-2027	Liczba wychowanków	Środki własne, środki pozyskane z innych źródeł
	Podnoszenie kwalifikacji pracowników w zakresie pracy z dzieckiem	Program SOS Wiosek	2025-2027	Liczba osób	Środki własne, Szkolenia z

		Dziecięcych Kraśnik POW Nr 1 i POW Nr 2 w Kraśniku Rodzinny Dom Dziecka w Kraśniku			ROPS, środki pozyskane z innych źródeł
	Modernizacja istniejącej bazy placówek adekwatnie do potrzeb i zmieniających się wymogów ustawowych	POW Nr 1 POW Nr 2	2025-2027	Docieplenie ściany, plac sportowo -rekreacyjny	Środki finansowe budżetu placówek i powiatu; Środki z innych źródeł;
	Przekształcenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego w placówkę specjalistyczno-terapeutycznego na 6 miejsc w celu zabezpieczenia dzieci wymagających specjalistycznej pomocy, wsparcia oraz terapii.	Stowarzyszenie SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik Program SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik	2026-2027	Utworzenie 1 placówki na 6 miejsc	Środki własne organizacji Dotacja powiatu

Cel 4.: Podniesienie skuteczności systemu wsparcia osób usamodzielnianych

Cel szczegółowy	Opis zadania	Podmioty odpowiadające za realizację	Termin realizacji	Wskaźnik monitorujący	Źródła finansowania
1.	2.	3.	4.	5.	6.
<p>1. Wsparcie wychowanków w procesie usamodzielnienia poprzez kontynuowanie prowadzenia mieszkania treningowego</p>	<p>Mieszkanie treningowe kontynuacja zadania. Zapewnienie młodzieży na terenie powiatu kraśnickiego warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku i integrację ze społecznością lokalną poprzez pracę socjalną, poradnictwo specjalistyczne oraz warunki do nauki.</p>	<p>Starostwo Powiatowe, Program SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik</p>	<p>2025-2027</p>	<p>Ilość osób korzystających z pobytu w mieszkaniu treningowym</p>	<p>Środki finansowe ze Starostwa Powiatowego, Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce</p>
<p>2. Wszechstronny rozwój i pomoc w procesie usamodzielnienia młodzieży wychowanej w pieczy zastępczej</p>	<p>W ramach Programów Młodzieżowych młodzież będzie miała możliwość rozwijania kompetencji osobistych, zawodowych i społecznych poprzez: 1) organizowanie czasu wolnego i korzystanie z dóbr kultury;</p>	<p>Program SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik</p>	<p>2025 – 2027</p>	<p>Sprawozdania z odbytych wyjść i imprez, liczba wychowanków podejmujących pracę wakacyjną</p>	<p>Program SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik</p>

<p>poprzez pogłębienie ich wiedzy w obszarach rozwoju osobistego, planowania przyszłości i drogi zawodowej</p>	<p>2) spotkania z doradcą zawodowym; współpracę z PUP i OHP; pracę wakacyjną; szkolenia i warsztaty dotyczące rozwoju osobistego i wyboru drogi zawodowej</p>			<p>Liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów, liczba przeszkolonych osób</p>	
<p>3. Podniesienie kwalifikacji i umiejętności osób pracujących z usamodzielnymi wychowankami</p>	<p>Podstawowe zadania to: -szkolenia dla wychowawców, rodzin zastępczych i innych osób pracujących na rzecz wychowanków; - szkolenia z problematyki pracy z młodzieżą; szkolenia dla w/w osób z mentoringu, coachingu.</p>	<p>Program SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza N 2</p>	<p>2025 - 2027</p>		<p>Program SOS Wiosek Dziecięcych Kraśnik, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza N 2</p>
<p>4. Wydanie ulotki dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej</p>	<p>Celem wydanej ulotki jest dostarczenie usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej informacji na temat możliwości korzystania z przysługującej im pomocy.</p>	<p>PCPR Kraśnik</p>	<p>2025-2027</p>	<p>Ilość wydanych ulotek</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśnik</p>

4. Limit rodzin zastępczych w latach 2025 – 2027

Niski poziom opieki, niezaspokojenie potrzeb dziecka i brak wsparcia emocjonalnego ze strony rodziców wywołuje zaburzenia w rozwoju psychicznym dziecka. Prowadzi do negatywnego ukształtowania się osobowości dziecka, sprzyja agresji oraz hamuje rozwój uczuć wyższych. Kryzys w rodzinie biologicznej powoduje umieszczenie dziecka m.in. w pieczy zastępczej.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz zorganizowania pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.) systematyzuje ten obowiązek, jak również organizowanie, dla dzieci całkowicie pozbawionych wsparcia ze strony rodziny naturalnej, opieki zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej.

Program ten został przygotowany w oparciu o diagnozę sytuacji rodzinnej pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie powiatu kraśnickiego oraz w oparciu o potrzeby wynikające z konieczności umieszczania dzieci poza rodzinami biologicznymi. Służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w powiecie kraśnickim oraz jest podstawą do pozyskiwania środków finansowych w zakresie wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej. W związku z tym konieczne jest pozyskiwanie na terenie powiatu kolejnych rodzin zawodowych.

Planowane limity tworzenia rodzin zastępczych zawodowych w latach 2025-2027 są następujące:

- w roku 2025 utworzone zostaną 2 rodziny zastępcze zawodowe;**
- w roku 2026 utworzone zostaną 3 rodziny zastępcze zawodowe;**
- w roku 2027 utworzone zostaną 3 rodziny zastępcze zawodowe.**

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku pełni rolę organizatora rodzinnej pieczy zastępczej już trzynasty rok. Jednostka w ramach swoich kompetencji realizuje liczne zadania, które są przedmiotem corocznej oceny efektywności ich realizacji. Analizując funkcjonowanie

rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie kraśnickim należy poddać ocenie wiele obszarów jej oddziaływania w tym liczbę funkcjonujących w poszczególnych latach rodzin zastępczych co ilustruje tabela 21.

Tabela 21. Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu kraśnickiego w latach 2019-2023 (stan na 31 grudnia każdego roku)

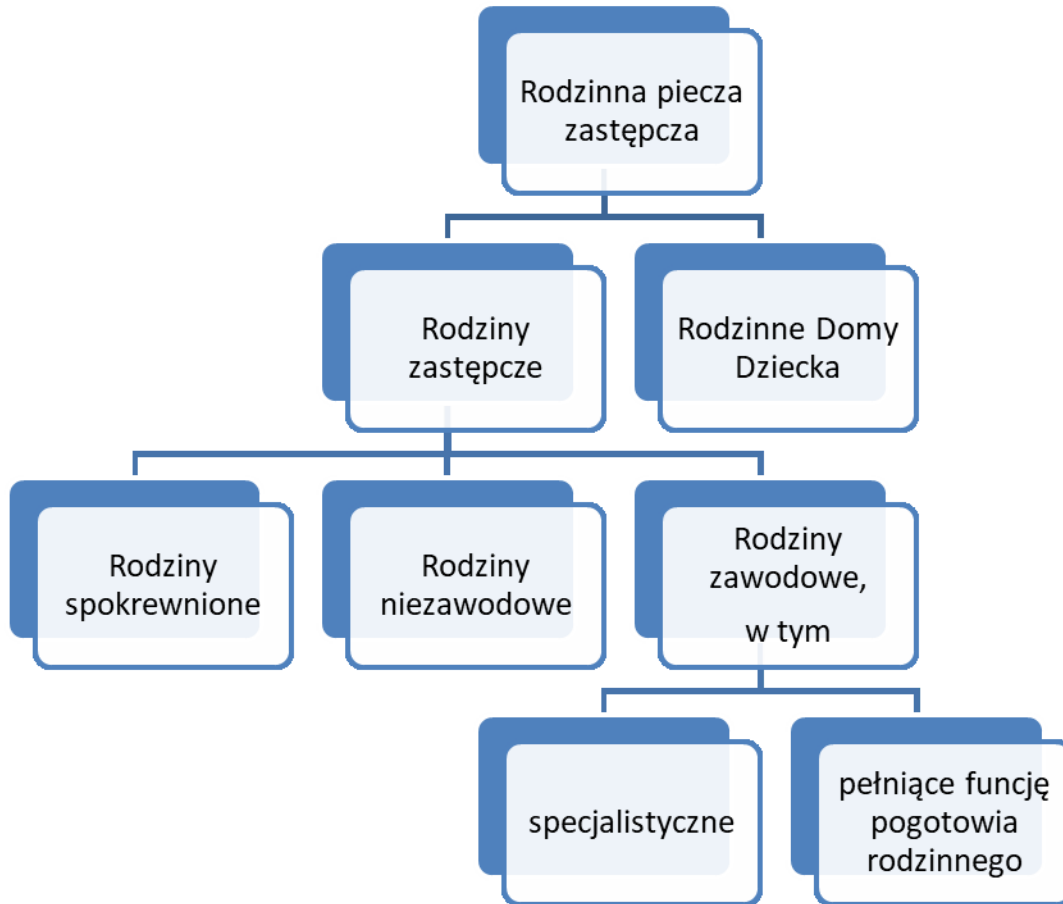
Liczba rodzin zastępczych w powiecie kraśnickim w latach 2019-2023		
Lp.	rok	liczba rodzin
1.	2019	80
2.	2020	72
3.	2021	70
4.	2022	75
5.	2023	76

Źródło: dane własne koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej PCPR w Kraśniku

Z analizy danych wynika, że w latach 2019 - 2023 zmianie ulegała liczba rodzin zastępczych. Powodem zmian w liczbie rodzin zastępczych było rozwiązywanie rodzin zastępczych, usamodzielnianie wychowanków, powrót dzieci przebywających w rodzinach zastępczych do rodziców biologicznych.

Na terenie powiatu funkcjonowały rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe, zawodowe w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i specjalistyczne oraz rodzinne domy dziecka.

Rysunek 2. Model rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie krańickim

Źródło: opracowanie własne

Rodzinę zastępczą spokrewnioną tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, będący wstępnymi (dziadkami) lub pełnoletnim rodzeństwem dziecka.

Rodzinę zastępczą niezawodową tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, niebędący wstępnymi (dziadkami) lub rodzeństwem dziecka. Tworzyć taką rodzinę mogą dalsi krewni, np. ciocia i wujek, albo osoby niespokrewnione.

Rodzinę zastępczą zawodową (w tym pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego lub rodzinę zastępczą zawodową specjalistyczną) i rodzinny dom dziecka tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad

nim pieczy zastępczej. Osoby, które chcą być zawodowym opiekunem zastępczym powinny mieć doświadczenie w pełnieniu funkcji rodziny zastępczej niezawodowej.

5. Monitoring

„Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2025-2027” będzie podlegał monitoringowi i ewaluacji. Podstawowym kryterium dokonania oceny będą wskaźniki realizacji zadań. Wskaźniki mają charakter jakościowy i bezpośrednio odnoszą się do oczekiwanych efektów zadań. Ich spełnienie będzie równoznaczne z wypełnieniem działania, o którym mowa w priorytecie. Dane potrzebne do monitorowania będą zbierane przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, realizującego zadania. Ewaluacja ma na celu analizę skuteczności, efektywności i trafności realizacji Programu. Polega ona na weryfikacji zrealizowanych zadań, w tym stopnia osiągnięcia poszczególnych wskaźników. Wyniki ewaluacji będą stanowić podstawę do sformułowania celów i zadań umieszczonych w programie w kolejnych latach.

6. Spis tabel

Tabela 1. Liczba rodzin zastępczych powiecie kraśnickim w latach 2019-2023 w podziale na typy rodzin zastępczych (stan na 31 grudnia każdego roku)	13
Tabela 2. Liczba dzieci w poszczególnych typach rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu kraśnickiego w latach 2019-2023 (stan na 31 grudnia każdego roku)	14
Tabela 3. Liczba dzieci z powiatu kraśnickiego przebywających w poszczególnych typach rodzin zastępczych na terenie innych powiatów - lata sprawozdawcze 2019-2023 (stan na 31 grudnia każdego roku)	15
Tabela 4. Liczba wychowanków opuszczających rodziny zastępcze przed osiągnięciem pełnoletności	16
Tabela 5. Liczba nowopowstałych rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci	16
Tabela 6. Zapytania o możliwość umieszczenia małoletnich w pieczy zastępczej na terenie powiatu kraśnickiego (lata 2020-2023)	19
Tabela 7. Środki finansowe przeznaczone na pokrycie wydatków w obszarze rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2020- 2023	20
Tabela 8. Liczba wychowanków Placówek Opiekuńczo–Wychowawczych Nr 1 i Nr 2 w latach 2019-2023 (stan na 31 grudnia każdego roku)	26
Tabela 9. Liczba wychowanków Rodzinnego Domu Dziecka w Kraśniku w latach 2019-2023 (stan na 31 grudnia każdego roku)	27
Tabela 10. Liczba wychowanków 12 placówek opiekuńczo –wychowawczych „Rodzina SOS w latach 2019-2023 (stan na 31 grudnia każdego roku)	28
Tabela 11. Liczba wychowanków Placówki Opiekuńczo –Wychowawczej typu interwencyjnego w latach 2022-2023 (stan na 31 grudnia każdego roku)	29
Tabela 12. Liczba wychowanków przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w Kraśniku z terenu powiatu kraśnickiego i innych powiatów w latach 2019-2023 (stan na 31 grudnia każdego roku).....	29
Tabela 13. Liczba dzieci, które zostały skierowane do placówek opiekuńczo-wychowawczych w latach 2019-2023	30

Tabela 14. Liczba usamodzielnianych wychowanków z pieczy zastępczej w latach 2019-2023.....	31
Tabela 15. Liczba świadczeń przyznanych usamodzielnianym wychowankom z rodzin zastępczych, wg rodzaju udzielonej pomocy w latach 2019 – 2023	33
Tabela 16. Liczba osób przebywających w pieczy zastępczej na terenie powiatu, które osiągną pełnoletność w latach 2025-2027	33
Tabela 17. Liczba usamodzielnianych wychowanków z instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2019-2023	34
Tabela 18. Liczba świadczeń udzielonych usamodzielnianym wychowankom z instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2019-2023 wg rodzaju udzielonej pomocy	34
Tabela 19. Rodzaj i liczba wypłaconych świadczeń usamodzielnianym wychowankom opuszczających młodzieżowe ośrodki wychowawcze i młodzieżowe ośrodki socjoterapii – lata sprawozdawcze 2019 – 2023	35
Tabela 20. Liczba osób usamodzielnianych, które osiągną 25 rok życia i zakończą proces usamodzielnienia w latach 2025-2027 (według stanu na dzień 31.12.2024)	36
Tabela 21. Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu kraśnickiego w latach 2019-2023 (stan na 31 grudnia każdego roku)	49

7. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba nowopowstałych rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci (lata 2019-2023)17

Wykres 2. Zapytania o możliwość umieszczenia małoletnich w pieczy zastępczej na terenie powiatu kraśnickiego (lata 2020-2023)19

8. Spis rysunków

Rysunek 1. Model Instytucjonalnej pieczy zastępczej	23
Rysunek 2. Model rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie kraśnickim	50